

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ustanovení opatrovníka trestně stíhané právnické osobě

Zcela čerstvý náleží Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3139/19 ze dne 21. ledna 2020 řešil zásadní otázku zastoupení trestně stíhané právnické osoby, je-li trestně stíhán i její jediný statutární zástupce.

Ústavní stížnost byla podána právnickou osobou, proti které bylo zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti v souvislosti s nehodou při manipulaci s vysokozdvizným vozíkem. Trestní stíhání bylo pro stejný skutek zahájeno i proti jedinému jednateři stěžovatelky. Usnesením Okresního soudu v Kladně byl stěžovatelce ustanoven opatrovník podle § 34 odst. 5 zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „zákon o TOPO“), a to proto, že stěžovatelka nemá podle názoru soudu osobu způsobilou činit úkony v řízení, když je jediný její jednatel rovněž trestně stíhán. Toto usnesení napadla stěžovatelka ústavní stížností. Namítala zejména, že se okresní soud měl řídit právními závěry nálezů sp. zn. II. ÚS 131/18 a sp. zn. I. ÚS 2436/18. Podle názoru stěžovatelky tyto právní závěry nemohou vést k paušální nemožnosti trestně stíhaného jednatele právnické osobě zvolit zmocněnce nebo obhájce. Stěžovatelka rovněž upozornila na to, že nebyla vyzvána k určení osoby k provádění úkonů v trestním řízení, ačkoliv ze zákona vyzvána být měla.

Ústavní dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná a napadené usnesení zrušil.

Pro účely zobecnění závěrů citovaného nálezu Ústavního soudu nejlépe poslouží právní věty:

I. Ústavní stížnost proti usnesení, jímž byl právnické osobě v trestním řízení ustanoven opatrovník dle § 34 odst. 5 zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, je dle § 75 odst. 1 a contrario zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, přípustná, neboť proti takovému usnesení není přípustná stížnost.

II. Institut opatrovníka právnické osoby v trestním řízení dle § 34 odst. 5 zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, je subsidiární povahy a mělo by jej být využíváno jen jako krajního prostředku, neboť vždy představuje zásah do práva právnické osoby na obhajobu v trestním řízení dle čl. 40 odst. 3 Listiny, který musí být proporcionální vzhledem k účelu, který sleduje.

III. Je-li jediná osoba, která je oprávněna za právnickou osobu v trestním řízení jednat, vyloučena dle § 34 odst. 4 věta první uvedeného zákona proto, že je ve stejné trestní věci obviněna, toto vyloučení se nevztahuje i na volbu zmocněnce k vykonávání úkonů za právnickou osobu v trestním řízení dle § 34 odst. 1 uvedeného zákona, jestliže zde není konkrétní riziko, že tak činí proto, aby právnickou osobu poškodila či na její úkor zvýhodnila v trestním řízení sebe.

IV. Šetření podstaty práva právnické osoby na obhajobu dle čl. 40 odst. 3 Listiny základních

práv a svobod odpovídá požadavek na to, aby výzva dle § 34 odst. 4 věta druhá zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, byla obligatorní. Není-li v situacích předvídaných ustanovením § 34 odst. 4 uvedeného zákona právnické osobě doručena výzva dle věty druhé tohoto ustanovení, není splněna podmínka pro ustanovení opatrovníka dle § 34 odst. 5 uvedeného zákona. Pokud i přesto soud opatrovníka právnické osobě ustanoví, porušuje tím právo této právnické osoby na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny a na obhajobu v trestním řízení dle čl. 40 odst. 3 Listiny.

Zásadami zde vyjádřenými by se orgány činné v trestním řízení měly nadále řídit. A to rozhodně nikoli jen v konkrétní trestní věci stěžovatelky, ale obecně v trestních řízeních vedených proti právnickým osobám.

Úplné znění citovaného nálezu je k dispozici [zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřevzaté povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)